

In deze Signalering:

Berichten

- ↓ 1. Hoofdlijnenakkoord kabinetsformatie: “Grip op asiel en migratie”
- ↓ 2. Heropening procesbeschikbaarheidslocatie Ter Apel
- ↓ 3. Achterstanden afhandelen asielaanvragen IND

Jurisprudentie

- ↓ 1. 14-05-2024, Rb Amsterdam, NL24.13094, beroep gegrond [Dublin-Spanje; datum fictief claimakkoord]
- ↓ 2. 13-05-2024, Rb Amsterdam, NL24.13368, beroep gegrond [Dublin-Letland; belangen kind]
- ↓ 3. 25-04-2025, Rb 's-Hertogenbosch, NL24.1835, beroep ongegrond [Dublin-Polen; pushbacks]
- ↓ 4. 14-05-2024, ABRvS, 202401217/1/V3, hoger beroep staatssecretaris gegrond [Dublin; vaststelling verantwoordelijkheid; arrest H en R]
- ↓ 5. 08-05-2024, ABRvS, 202305797/1/V1, *Rusland*, hoger beroep staat gegrond [mobilisatie; risico oproep]
- ↓ 6. 15-05-2024, Rb Zwolle, NL23.23539, *Syrië*, beroep gegrond [terugkeer; voorbereiding op gehoor; motiveringsgebrek]
- ↓ 7. 07-05-2024, Rb Utrecht, NL24.2478, *Nigeria*, beroep gegrond [mensenhandel; WI 2014/10]
- ↓ 8. 25-04-2024, Rb Haarlem, NL24.10150, *Algerije*, beroep gegrond [hasa; bekering; onvoltooid]

↓ Contactgegevens

↓ [Archief AC-Signalering op Vluchtweb](#)

De Signalering wordt samengesteld door de Juridisch Coördinatoren, in samenspraak met de acca's. Het is bedoeld als attentie op ontwikkelingen die relevant zijn voor de rechtsbijstand op de AC's. We verwijzen naar andere bronnen. We sturen eenmaal per week een signalering rond, mits er nieuws is.

Berichten

Inhoudsopgave

1. Hoofdlijnenakkoord kabinetsformatie: “Grip op asiel en migratie”

Zoals bekend, zijn de formerende partijen PVV, VVD, NSC en BB deze week tot een [hoofdlijnenakkoord](#) zijn gekomen. Onder de noemer ‘grip op asiel en migratie’ (zie pagina’s 3 t/m 6) bevat het akkoord ingrijpende plannen op het gebied van asielprocedures, - opvang en rechtsbijstand.

Het nieuwe kabinet wil o.a.:

- Een uitzonderingsbepaling in de Vreemdelingenwet ([artikelen 110 en 111](#)) activeren om delen van deze wet buiten werking te kunnen stellen en daarmee de acute noodsituatie aanpakken.
- De Spreidingswet intrekken waarmee het demissionaire kabinet asielzoekers probeert te spreiden over gemeenten.
- Een tijdelijke Asielcrisiswet maken die het mogelijk maakt om crisismaatregelen te nemen om de komst van asielzoekers tegen te gaan en de opvangcrisis aan te pakken. Daarbij wordt o.a. gedacht aan:
 - o Het opschorten van de behandeling van asielaanvragen (‘asielbeslisstop’),
 - o Beperking van het recht op opvang gedurende die opschorting en versoering van de opvang.
 - o Mensen zonder geldige verblijfstitel zoveel mogelijk, ook gedwongen, uitzetten.
 - o Een verbod op het geven van voorrang bij de toewijzing van sociale huurwoningen aan statushouders als dat alleen gebeurt omdat zij statushouder zijn.
- Grenscontroles en – bewaking aanscherpen.
- In Brussel vragen om een opt-out om zich te kunnen onttrekken aan de nu geldende afspraken over het Europese asiel- en migratiebeleid.
- De toelatingsprocedure voor asiel aanscherpen.
- Gezinshereniging voor asielzoekers moeilijker en pas na langere tijd mogelijk maken.
- Regelen dat asielzoekers nog maar bij een rechterlijke instantie in beroep kunnen, zonder hoger beroep.
- De asielvergunning voor onbepaalde tijd afschaffen en de vergunning voor tijdelijk verblijf aanpassen.
- De rechtsbijstand bij asielaanvragen zoveel mogelijk beperken en bij herhaalde aanvragen maximaal versoeren.
- Het strafbaar maken wanneer iemand niet meewerkt aan uitzetting na een definitieve afwijzing of verlies van een verblijfstitel.
- Inzetten op beperking van het VN-Vluchtelingenverdrag en aanpassing van EU-regelgeving en -verdragen waar nodig.

Vervolgproces

De volgende stap in de formatie is het invullen van de kabinetsposten. Nadat het nieuwe kabinet is geïnstalleerd is het aan de nieuwe bewindspersoon voor asiel om de kabinetsplannen verder uit te werken. Naar verwachting zal hierover voor het eerst na de zomer meer duidelijk worden. Daarbij geldt dat veel plannen vragen om wijziging van wet- en regelgeving wat ook de nodige tijd zal vragen. Het duurt dus nog enige tijd voordat we weten wat een en ander precies betekent voor onze processen.

Zie ook de volgende berichten en commentaren:

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/artikelen/nieuws/nieuw-kabinet-laat-asielsysteem-willens-en-wetens-vastlopen-oplossingen-blijven>

<https://www.volkskrant.nl/formatie/hoogleraren-in-het-migratierecht-een-flink-aantal-aangekondigde-asielmaatregelen-is-zo-goed-als-onmogelijk~bcc73ff5/?referrer=https://www.google.com/>

<https://www.trouw.nl/binnenland/het-nieuwe-kabinet-wil-asielproblemen-oplossen-maar-burgemeesters-hebben-geen-idee-hoe~b874adf2/?referrer=https://www.google.com/>

<https://www.parool.nl/nederland/strengste-asielbeleid-ooit-moet-asielzoekers-afschrikken-maar-dat-kan-jaren-duren~b3cceeda/?referrer=https://www.google.com/>

[Hoofdlijnenakkoord streng op migratie? Op papier wel - EW \(ewmagazine.nl\)](#)

Inhoudsopgave

2. Heropening procesbeschikbaarheidslocatie Ter Apel

De proef met de procesbeschikbaarheidslocatie (PBL) in Ter Apel gaat verder wanneer de situatie in de opvang in de Groningse plaats normaliseert. Dat blijkt uit een brief van staatssecretaris Eric van der Burg van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer. Ook is de aanpak in de PBL op een aantal punten bijgesteld om een heropening mogelijk te maken.

De PBL is in eerste instantie bedoeld voor vreemdelingen die zeer weinig kans maken in Nederland te blijven, de zogenaamde kansarme asielzoekers. Dit zijn asielzoekers uit een veilig land en mensen die in een ander Europees land een asielvergunning hebben gekregen.

Begin maart stelde de rechter een vreemdeling in het gelijk die bezwaar had gemaakt tegen zijn beperkte vrijheid in de PBL. Daarop werd de proef gepauzeerd. Juridisch werd bekeken wat er naar aanleiding van de uitspraak verbeterd kan worden. Daarop is besloten de manier van werken aan te passen.

Van der Burg schrijft dat het idee is om de proef in Ter Apel te verbreden en dat een vreemdeling zich 2 keer per dag moet laten registreren. Als de vreemdeling hier geen gehoor aan geeft en/of overlast veroorzaakt, kan artikel 56 van de Vreemdelingenwet worden opgelegd. De vreemdeling moet zich dan beschikbaar blijven op locatie. Deze maatregel volgt ook als een vreemdeling overlast veroorzaakt op het terrein in Ter Apel of er buiten bijvoorbeeld een winkeldiefstal pleegt. De vreemdeling wordt in de PBL geplaatst waar die een intensief dagprogramma krijgt gericht op het asielproces en terugkeer.

De staatssecretaris heeft nog altijd de ambitie om de PBL in Ter Apel zo snel mogelijk weer te openen. Daarbij blijft hij met de gemeente Cranendonck in gesprek om te bekijken of er nog zo'n PBL geopend kan worden in Budel. Samen met het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers gaat de staatssecretaris bekijken of asielzoekers met een kansarme aanvraag die niet op de PBL verblijven, structureel worden uitgeplaatst naar locaties ergens anders in het land. Daarmee moet een meer evenredige verdeling in de opvang ontstaan.

Inhoudsopgave

3. Achterstanden afhandelen asielaanvragen IND

Staatssecretaris Van der Burg (JenV) geeft [antwoorden op Kamervragen](#) naar aanleiding van het bericht 'IND handelt in hoger tempo asielaanvragen af, maar de wachttijd blijft oplopen'. Het Tweede Kamerlid Piri (GroenLinksPvdA) had de vragen gesteld.

Hoe kan het dat de IND niet in staat is geweest om de instroom bij te houden, ondanks dat er in 2023 minder asielaanvragen zijn ingediend dan was voorspeld in de Meerjaren Productie Prognose (MPP)?

De staatssecretaris bevestigt dat de instroom van eerste asielaanvragen in 2023 lager was dan verwacht in het MPP medio scenario. De instroom van eerste aanvragen was in 2023 echter hoger dan wat de IND op basis van haar beslis capaciteit aan kan.¹ De IND is een arbeidscapaciteitsorganisatie, wat betekent dat het aantal jaarlijks af te handelen asielzaken afhankelijk is van de beschikbare hoor- en beslis capaciteit ofwel het aantal voor de behandeling van asielzaken opgeleide beschikbare medewerkers. Mede op basis van deze capaciteit worden jaarlijks afspraken met de IND gemaakt over de aantallen af te handelen aanvragen en procedures. Deze aantallen worden opgenomen in de opdrachtbrief en zijn gebaseerd op het INDjaarplan. Ondanks de uitbreiding van de beslis capaciteit lukt het niet om het aantal beslissingen zo te verhogen dat de asielinstroom kan worden bijgehouden en de voorraden worden afgebouwd.

De staatssecretaris licht verder toe dat er diverse maatregelen zijn getroffen die eraan moeten bijdragen dat de achterstanden niet verder oplopen, beslissingen tijdig worden genomen en om (intern) beter te kunnen sturen.

Zo wordt er in het kader van de opvolging van de aanbevelingen van de Commissie Van Zwol gewerkt aan een voorstel voor een toekomstbestendige bekostigingssystematiek voor de IND. De IND is gebaat bij een toekomstbestendige bekostigingssystematiek, die ondersteunt dat er meerjarige afspraken gemaakt kunnen worden over de opdracht van de IND.

Ook heeft de IND ter versterking van de uitvoering verschillende initiatieven ingezet om de sturing op de doorlooptijden van asielprocedures te verbeteren, zoals een sneller afhandelingsproces voor kansloze herhaalde aanvragen en het instellen van 'knopendoorhakteams' bij complexe zaken. Daarbij geldt wel dat de doorlooptijden in zijn algemeenheid verder zullen blijven oplopen. Dit zal zeker ook nog in 2024 gebeuren. Dat komt doordat de productiecapaciteit, ondanks uitbreiding, onvoldoende is om de instroom bij te houden.

De IND is in 2023 gestart met het project Bespoediging Afdoening Asiel (BAA). In dit project zet de IND projectmatig in op het efficiënt afhandelen van asielaanvragen van nationaliteiten die (ingevolge het gevoerde landgebonden beleid) kansrijk zijn en daardoor versneld afgehandeld kunnen worden. Doel is om in totaal netto 13.000 zaken extra af te doen tussen mei 2023 voor 1 augustus 2024. Ook op andere terreinen, bijvoorbeeld met behulp van externe inhuur is de productie verhoogd. Het project bespoediging afdoening asiel loopt ook gedurende 2024 nog door. Binnen het project worden innovatieve ideeën om kansrijke aanvragen zo efficiënt mogelijk af te handelen in de praktijk uitgetoet. Binnen het project wordt bijvoorbeeld waar mogelijk het aanmeldgehoor samengevoegd met het nader gehoor, gewerkt aan een afsprakensysteem en wordt gehoord op locatie. Daarnaast wordt ingezet op IV-verbeteringen, waardoor tijd bespaard wordt bij het (digitaal) afhandelen van zaken in het IND-systeem. Na afloop van het project worden opgedane ervaringen geëvalueerd en indien succesvol en breder toepasbaar structureel ingebed in van de IND.

Daarnaast is ook met prioriteit gekeken naar aanvragen van asielzoekers in spoor 4 met nationaliteiten waarvoor juist een laag inwilligingspercentage geldt, in het bijzonder Algerijnse en Moldavische aanvragers. Deze inzet is in 2023 ingevoerd in aanvulling op de reeds bestaande prioriteit die gegeven wordt aan de zogeheten behandelsporen 1 en 2.

Ook blijft de IND inzetten op het continu werven en opleiden van nieuw personeel, om onder andere ook het verzuim en verloop permanent op te kunnen opvangen. Met deze maatregelen kon erger worden voorkomen maar blijft het geheel zorgwekkend. De behandelcapaciteit van de IND kan ondanks al deze maatregelen niet de groei bijhouden van de huidige en de verwachte voorraad asielaanvragen.

Voor 2024 en de jaren daarna is de prognose dat de asielinstroom hoog blijft. Zo heeft de staatssecretaris de Kamer onlangs geïnformeerd dat voor 2024 een totale asielinstroom wordt verwacht tussen de ca. 49.000 en 78.500. Daar moet bij worden vermeld dat de IND volgens de MPP 2024-I in 2024 verwacht ca. 54.8004 asielzaken af te kunnen doen. Dit is echter slechts een prognose. De voorraad nog te behandelen asielaanvragen bedroeg eind 2023 bijna 50.000 asielaanvragen.

Jurisprudentie

1. 14-05-2024, Rb Amsterdam, NL24.13094, beroep gegrond [Dublin-Spanje; datum fictief claimakkoord]

Reden signalering: De rechtbank stelt vast dat het bestreden besluit is gedateerd 25 maart 2024. Het bestreden besluit is dus genomen na de totstandkoming van het fictief claimakkoord. De datum van het fictief claimakkoord had dan ook in het bestreden besluit moeten staan. Met de fictieve akkoordverklaring vangt namelijk de overdrachtstermijn aan. De rechtbank ziet geen aanleiding om het gebrek te passeren, omdat niet is gebleken dat eiser niet is benadeeld. Zoals eiser heeft gesteld, kan eiser zonder de datum van totstandkoming van het claimakkoord niet weten wanneer zijn overdrachtstermijn aanvangt en wanneer deze termijn verloopt. Eiser kan op basis van het bestreden besluit dus niet weten vanaf wanneer hij rekening moet houden met een overdracht aan Spanje. Er is daarom ook sprake van schending van het rechtszekerheidsbeginsel.

Eiser heeft op 2 maart 2024 een asielaanvraag ingediend. De staatssecretaris heeft deze asielaanvraag niet in behandeling genomen omdat volgens de staatssecretaris de autoriteiten van Spanje verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de asielaanvraag van eiser. Uit EU-VIS is namelijk gebleken dat eiser op 23 januari 2024 door Spanje in het bezit is gesteld van een Schengenvisa. Deze was geldig van 27 februari 2024 tot 9 maart 2024. De staatssecretaris heeft op 7 maart 2024 een verzoek om overname gedaan op grond van artikel 12, tweede lid, van de Dublinverordening². Daarbij zijn de autoriteiten van Spanje verzocht om spoedig antwoord te geven conform artikel 28, derde lid, van de Dublinverordening omdat eiser ten tijde van het verzoek in bewaring zat. De autoriteiten van Spanje hebben niet binnen de genoemde termijn van twee weken op het verzoek gereageerd. Op 27 maart 2024 heeft de staatssecretaris in een 'memo vaststelling fictief akkoord Spanje' vastgesteld dat Spanje sinds 22 maart 2024 de verantwoordelijke lidstaat is voor de behandeling van eisers asielaanvraag.

Beoordeling van het beroep

Eiser stelt dat het bestreden besluit onduidelijk is, omdat hierin geen overweging is opgenomen over de acceptatie van het claimverzoek door de Spaanse autoriteiten. Volgens eiser vormen de informatie aangaande de acceptatie van een gelegde claim en de datum van het (fictief) claimakkoord een essentieel onderdeel van een overdrachtsbesluit. Nu deze informatie ontbreekt in het bestreden besluit, kan het besluit volgens eiser geen stand houden.

De rechtbank stelt vast dat het bestreden besluit is gedateerd 25 maart 2024. Het bestreden besluit is dus genomen na de totstandkoming van het fictief claimakkoord. De datum van het fictief claimakkoord had dan ook in het bestreden besluit moeten staan. Met de fictieve akkoordverklaring vangt namelijk de overdrachtstermijn aan. Er is dan ook sprake van een motiverings- en zorgvuldigheidsgebrek. De staatssecretaris heeft de rechtbank tijdens de zitting verzocht om het gebrek te passeren met toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht. De rechtbank ziet hier geen aanleiding voor, omdat niet is gebleken dat eiser niet is benadeeld. Zoals eiser tijdens de zitting heeft gesteld, kan eiser zonder de datum van totstandkoming van het claimakkoord niet weten wanneer zijn overdrachtstermijn aanvangt en wanneer deze termijn verloopt. Eiser kan op basis van het bestreden besluit dus niet weten vanaf wanneer hij rekening moet houden met een overdracht aan Spanje. Er is daarom ook sprake van schending van het rechtszekerheidsbeginsel. De beroepsgrond slaagt.

Inhoudsopgave

2. 13-05-2024, Rb Amsterdam, NL24.13368, beroep gegrond [Dublin-Letland; belangen kind]

Reden signalering: Verweerder heeft in de onderhavige procedure een toets aangelegd die enkel naar de vraag lijkt te kijken of er zeer zwaarwegende redenen zijn om de kinderen en eiseres niet over te dragen. Zoals verweerder kennelijk gewoon is om te doen nu eiseres en haar kinderen 'niet verschillen van andere kinderen die met hun ouders worden overgedragen naar een ander

Dublinland. Naar het oordeel van de rechtbank verwordt de opdracht uit artikel 3 van het IVRK, artikel 24 van het Handvest en artikel 6 van de Dublinverordening op deze wijze van een op papier krachtige waarborg tot in de praktijk een lege huls. Verweerder dient bij het nieuw te nemen besluit zich hier rekenschap van te geven.

De rechtbank stelt vast dat in de onderhavige procedure verweerder niet heeft onderzocht wat de belangen van de kinderen zijn. Desgevraagd heeft verweerder dit ter zitting beaamd. Volgens verweerder is het ook aan de vreemdeling om eventuele belangen uit zichzelf aan te dragen en dat hiervoor de zienswijze had kunnen worden gebruikt. Verweerder ziet desgevraagd geen reden om in de Dublinprocedure de kinderen zelf over hun belangen te horen.

Naar het oordeel van de rechtbank verhoudt de handels- en zienswijze van verweerder in deze zaak zich niet tot de in de uitspraak weergegeven regelgeving noch met het eigen beleid van verweerder. Nu verweerder nergens in de besluitvorming heeft onderzocht wat een overdracht naar Letland voor de kinderen betekent en wat anderszins de belangen van de kinderen zijn waar verweerder in de besluitvorming rekening mee moet houden, is het besluit dus onzorgvuldig voorbereid. Gelet op dit zorgvuldigheidsgebrek gaat het beroep gegrond, zal het bestreden besluit worden vernietigd en zal verweerder een nieuw besluit moeten nemen.

De rechtbank merkt daarbij op dat het nu de meest aangewezen weg lijkt om de kinderen aan te bieden hen te horen, al dan niet via- of in overleg met een instantie als de Raad voor de Kinderbescherming. X is immers 15 jaar en Y bijna 13 jaar en verwacht mag worden dat zij in staat zijn over de voorliggende situatie hun mening te vormen en deze ook zelf over het voetlicht te kunnen brengen. De rechtbank merkt daarbij op dat het horen op een kindvriendelijke wijze dient plaats te vinden, in een kindvriendelijke omgeving waarbij zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat het gesprek een ondervraging is.

In het kader van finale geschilbeslechting wenst de rechtbank nog het volgende op te merken. De wijze waarop verweerder de belangen van de kinderen heeft gewogen is naar het oordeel van de rechtbank immers evenmin goed gegaan.

Artikel 3 van het IVRK bepaalt dat bij alle maatregelen over kinderen, de belangen van de kinderen de primaire overweging vormen. Dit betekent dat verweerder met alle belangen van het specifieke kind rekening dient te houden en deze vervolgens dient af te wegen. Zoals meermaals in de jurisprudentie is uitgemaakt, betekent dit niet dat het belang van het kind een troefkaart is. Wel betekent het dat aan de specifieke belangen van het kind een zwaar gewicht toekomt.

Artikel 6, eerste lid, van de Dublinverordening en artikel 24 van het Handvest zijn op het IVRK geïnspireerd en behelzen, mede gelet ook op de gelijkens in bewoordingen, een soortgelijke opdracht in de besluitvormingsfase.

Naar het oordeel van de rechtbank verhouden de navolgende in de onderhavige zaak gegeven over- en/of afwegingen zich slecht tot deze opdracht: - er zijn geen bijzondere feiten of omstandigheden die zo nadelig voor uw kinderen zijn dat er een andere (belangen)afweging moet worden gemaakt (p. 9 bestreden besluit); - hun situatie verschilt niet van andere kinderen die met hun ouders samen worden overgedragen aan een andere lidstaat (p. 5 verweerschrift); - voor het welzijn en de sociale ontwikkeling van de kinderen is het niet noodzakelijk dat eiseres en haar kinderen in Nederland moeten blijven (p. 9 bestreden besluit en p. 5 verweerschrift).

Verweerder legt hiermee een toets aan die enkel naar de vraag lijkt te kijken of er zeer zwaarwegende – ter zitting heeft verweerder de noodzakelijkheidseis laten vallen - redenen zijn om de kinderen en eiseres niet over te dragen. Zoals verweerder kennelijk gewoon is om te doen nu eiseres en haar kinderen ‘niet verschillen van andere kinderen die met hun ouders worden overgedragen naar een ander Dublinland’. Naar het oordeel van de rechtbank verwordt de opdracht uit artikel 3 van het IVRK, artikel 24 van het Handvest en artikel 6 van de Dublinverordening op deze wijze van een op papier krachtige waarborg tot in de praktijk een lege huls. Verweerder dient bij het nieuw te nemen besluit zich hier rekenschap van te geven.

Met betrekking tot de verdere motivering in het bestreden besluit ten aanzien van de belangen van de kinderen, merkt de rechtbank verder nog het volgende op.

Verweerder heeft in het bestreden besluit terecht als uitgangspunt genomen dat het in het belang van de kinderen is om bij hun moeder te blijven. Uit het dossier blijkt ook niet dat eiseres geen goede moeder voor haar kinderen is. De vraag die echter vervolgens moet worden gesteld is wat het belang van de kinderen verder is. Is dit samen met hun moeder in Nederland verblijven of samen met hun moeder naar Letland te worden overgedragen? Verweerder heeft hier niet, althans niet zichtbaar, naar gekeken.

De rechtbank kan verweerder voorts volgen in het standpunt dat van de opstellers van de namens het Taalcentrum het Element en voetbalclub V.V. Cobu Boys Amersfoort gegeven steunverklaringen niet is gebleken dat zij over expertise beschikken om te bepalen of overdracht naar Letland schadelijk is voor de ontwikkeling van de kinderen. Dit maakt hun brieven echter niet zonder waarde. De opstellers beschrijven immers dat zij bij de kinderen een gunstige ontwikkeling hebben waargenomen vanaf het begin dat zij in Nederland zijn. Dit is een relevant gegeven dat bij de afweging van de belangen van de kinderen moet worden meegenomen, hetgeen verweerder in het bestreden besluit niet heeft gedaan. Op zitting heeft verweerder nog gesteld dat een dergelijke positieve ontwikkeling ook in Letland kan gebeuren. Hoewel dit het geval zou kunnen zijn, is deze stelling niet nader onderbouwd door verweerder. Naar het oordeel van de rechtbank zou verweerder daar wel eerst naar moeten kijken, te meer nu eiseres heeft verklaard dat haar kinderen bang zijn om naar Letland te gaan in verband met de gestelde ervaringen aldaar.

Inhoudsopgave

3. 25-04-2025, Rb 's-Hertogenbosch, NL24.1835, beroep ongegrond [Dublin-Polen; pushbacks]

Reden signalering: Niet in geschil is dat er in Polen pushbacks plaatsvinden. Eiser heeft evenwel geen informatie overgelegd waaruit volgt dat deze fundamentele systeemfout in de asielprocedure ook relevant is voor Dublinclaimanten in Polen. Eiser heeft dus niet aannemelijk gemaakt dat er, in weerwil van het expliciete claimakkoord van de Poolse autoriteiten, een risico bestaat dat hij bij terugkeer naar Polen met pushbacks te maken zal krijgen. Eiser heeft, anders dan vreemdelingen die aan de buitengrenzen van Polen met pushbacks te maken kunnen krijgen, door het expliciete claimakkoord toestemming van de Poolse autoriteiten om het grondgebied te betreden. Nergens blijkt uit dat bij geregistreerde asielzoekers die in het grensgebied met Belarus zijn aangetroffen ook pushbacks hebben plaatsgevonden.

De rechtbank volgt eiser niet in zijn betoog dat het bestreden besluit niet zorgvuldig is voorbereid, omdat verweerder hem niet heeft gehoord over zijn bezwaren tegen een overdracht aan Polen. Uit het verslag van het aanmeldgehoor blijkt niet dat eiser te kennen is gegeven dat verweerder enkel uitgang van een overdracht aan Duitsland. Ook Polen is als mogelijkheid genoemd. Aan eiser is tevens gevraagd waarom hij geen asiel wil aanvragen in Polen. Voor zover het eiser niettemin onvoldoende duidelijk is geweest dat hij zijn bezwaren tegen overdracht aan Polen uitgebreider over het voetlicht had kunnen brengen, is hij hierdoor niet in zijn belangen geschaad.

Eiser heeft in de zienswijze voldoende de gelegenheid gekregen om zijn bezwaren schriftelijk alsnog kenbaar te maken. Eiser heeft hiervan ook gebruik gemaakt en verweerder heeft hier ook in het bestreden besluit op gereageerd. Daarom valt niet in te zien dat eiser in zijn belangen is geschaad dan wel het besluit onzorgvuldig is voorbereid. Tevens heeft ook in beroep en op zitting de gelegenheid gehad om zijn bezwaren tegen overdracht aan Polen naar voren te brengen.

In dit verband wijst de rechtbank nog op de uitspraak van de Afdeling van 14 maart 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:1073), waarin de Afdeling de motivering onder 9 en 11 van de uitspraak van de rechtbank, zittingsplaats Utrecht, van 1 februari 2024 (NL24.728, ECLI:NL:RBDHA:2024:2139) overneemt. In die uitspraak verwijst de rechtbank in overweging 9 naar het arrest van het Hof van 30 november 2023 (ECLI:EU:C:2023:934), waaruit naar het oordeel van de rechtbank blijkt dat het achterwege laten van een gehoor niet als gevolg heeft dat het overdrachtsbesluit nietig is als de nationale regeling de betrokkene de mogelijkheid biedt om in het kader van zijn beroep persoonlijk al zijn argumenten tegen dat besluit uiteen te zetten. De rechtbank acht de handelwijze van verweerder niet in strijd met artikel 5 van de Dublinverordening en/of de Vw 2000. Eiser heeft ook niet aangegeven op welke bepalingen in de Vw 2000 hij precies doelt.

De rechtbank overweegt voorts onder verwijzing naar het arrest van het Hof van 29 februari 2024, X tegen de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, C-392/22 (ECLI:EU:C:024:195) en de uitspraak van de meervoudige kamer van deze rechtbank en zittingsplaats van 27 maart 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:4267) dat stelselmatige pushbacks en onrechtmatige detentie aan de buitengrenzen in principe niet afdoen aan het uitgangspunt dat verweerder ten aanzien van Polen mag uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel.

Het Hof heeft in zijn arrest verduidelijkt dat het interstatelijk vertrouwensbeginsel het uitgangspunt is en het interstatelijk vertrouwen de risicotaxatie beheerst die moet worden verricht om te beoordelen of een overdracht kan plaatsvinden. Dit betekent dat verweerder er ondanks dat uit objectieve informatie blijkt dat Polen reeds meerdere jaren systematisch de grondrechten van derdelanders schendt door zich schuldig te maken aan pushbacks aan de buitengrenzen en derdelanders die Polen niet rechtmatig inreizen onrechtmatig te detineren, niet reeds daarom hoeft aan te nemen – ná overdracht aan Polen in het kader van de Dublinverordening – (wederom) in eenzelfde situatie komt te verkeren en een reëel risico loopt op een behandeling die strijdig is met artikel 4 van het Handvest. Het Hof heeft er in punt 64 van het arrest op gewezen dat bij de rechtmatigheidsbeoordeling van een overdrachtsbesluit de situatie die zal ontstaan na een mogelijke overdracht in ogenschouw moet worden genomen. Hiermee heeft het Hof in feite geoordeeld dat het interstatelijk vertrouwensbeginsel deelbaar is.

De rechtbank moet derhalve beoordelen of pushbacks en onrechtmatig detentie, die ernstige structurele tekortkomingen in de asielprocedure en de opvangvoorzieningen vormen, na overdracht voor eiser het risico van pushback inhouden of dat dergelijke praktijken hem zouden blootstellen aan een situatie van zeer verregaande materiële ontberingen die de hoge drempel van het arrest Jawo halen.

Niet in geschil is dat er in Polen pushbacks plaatsvinden. Eiser heeft evenwel geen informatie overgelegd waaruit volgt dat deze fundamentele systeemfout in de asielprocedure ook relevant is voor Dublinclaimanten in Polen. Eiser heeft dus niet aannemelijk gemaakt dat er, in weerwil van het expliciete claimakkoord van de Poolse autoriteiten, een risico bestaat dat hij bij terugkeer naar Polen met pushbacks te maken zal krijgen. Eiser heeft, anders dan vreemdelingen die aan de buitengrenzen van Polen met pushbacks te maken kunnen krijgen, door het expliciete claimakkoord toestemming van de Poolse autoriteiten om het grondgebied te betreden. Nergens blijkt uit dat bij geregistreerde asielzoekers die in het grensgebied met Belarus zijn aangetroffen ook pushbacks hebben plaatsgevonden. Dat asielzoekers, inclusief terugkerende Dublinclaimanten, vrij zijn om te bewegen, betekent dus niet dat zij een reëel en voorzienbaar risico lopen om na overdracht te worden onderworpen aan pushbacks dan wel indirect refoulement. De pushbacks in het grensgebied maken derhalve niet dat ten aanzien van Polen niet (meer) van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan worden uitgegaan.

Met het claimakkoord hebben de Poolse autoriteiten ook gegarandeerd dat zij het asielverzoek van eiser inhoudelijk in behandeling zullen nemen. Eiser kan in die procedure zijn asielmotieven naar voren brengen. Die heeft hij Polen nog niet naar voren gebracht. Dit blijkt ook uit acceptatie van de claim op grond van artikel 18, eerste lid onder a, van de Dublinverordening. Niet valt in te zien waarom de aanvraag van eiser zal worden beschouwd als een opvolgende aanvraag en de Poolse autoriteiten ten aanzien van hem al een definitief en uitvoerbaar uitzettingsbesluit hebben genomen. Zo de aanvraag van eiser al als een opvolgende aanvraag zou worden beschouwd, kan hij in Polen naar voren brengen dat hij uit Syrië komt en bij terugkeer naar zijn land van herkomst te vrezen heeft voor vervolging of ernstige schade. Dat zijn nieuwe feiten of omstandigheden, omdat hij dit niet eerder naar voren heeft gebracht in Polen. De rechtbank verwijst in dit verband tevens naar de arresten van het Hof van 29 september 2021, XY tegen Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, C-18/20 (ECLI:EU:C:2021:710) en 10 juni 2021, LH, C-921/19 (ECLI:EU:C:2021:478). Voorts blijkt overigens uit het AIDA-rapport van mei 2023 over de situatie van Dublinterugkeerders in Polen (pagina 50), dat eerste opvolgende aanvragen opschortende werking genereren ten aanzien van een eventueel terugkeerbesluit. Als een opvolgende aanvraag 'inadmissible' wordt verklaard, heeft het beroep daartegen ook automatisch schorsende werking. Bovendien blijkt uit pagina 55 van het AIDA-rapport (in de groene tabel), dat bij opvolgende aanvragen 'material reception facilities' aan de vreemdeling worden aangeboden. Eiser kan dus ook in dat geval aanspraak maken op opvang.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat eiser niet kwetsbaar is in de zin van het arrest Tarakhel. De situatie van eiser is niet vergelijkbaar met het gezin Tarakhel. Eiser is een alleenstaande man zonder kinderen. Bovendien heeft eiser geen medische stukken overgelegd waaruit blijkt dat hij getraumatiseerd is en daarvoor behandeld wordt, laat staan waaruit blijkt dat hij bij en of na overdracht bijzonder waarborgen behoeft.

Verder heeft eiser niet aannemelijk gemaakt dat het voor Dublinclaimanten, en in het bijzonder hemzelf, niet mogelijk en/of niet effectief is om rechtsmiddelen aan te wenden in Polen vanwege verontrustende berichtgeving over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Polen. De Afdeling heeft in haar uitspraak van 30 januari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019), naar aanleiding van het arrest LM van 25 juli 2018 (ECLI:EU:C:2018:586), geoordeeld dat in het vreemdelingenrecht alleen in het geval van bijkomende, uitzonderlijke omstandigheden niet langer kan worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Verder heeft het Hof heeft in het arrest van 17 december 2020, inzake L en P (ECLI:EU:C:2020:1033), geoordeeld dat de omstandigheid dat de rechterlijke macht in een lidstaat als geheel onder druk staat, niet noodzakelijkerwijs van invloed zijn op elke beslissing die de rechterlijke instanties van de lidstaat in elke specifiek geval kunnen nemen. Er dient volgens het Hof na de vaststelling van (verergerde) gebreken in het rechtssysteem van de uitvaardigende lidstaat, nog een concrete en nauwkeurige beoordeling plaats te vinden van het reële gevaar dat het recht op een eerlijk proces wordt geschonden in het individuele geval. De enkele omstandigheid dat de rechterlijke macht in een lidstaat structurele of fundamentele gebreken kent, is op zichzelf dus niet voldoende voor de conclusie dat in die lidstaat niet in rechte kan worden opgekomen tegen een gevreesd risico op onmenselijke of vernederende behandeling als bedoeld in artikel 4 van het Handvest.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiser niet aannemelijk gemaakt dat de rechtelijke macht in Polen in asielzaken nooit dan wel nagenoeg nooit, onafhankelijk is. In het schrijven van ELENA-coördinator Maria Poszytek in haar e-mail aan VluchtelingenWerk van 29 november 2022 wordt louter de mogelijkheid geopperd dat een zaak van een asielzoeker wordt toegewezen aan een of meer rechters die niet kunnen worden beschouwd als een 'tribunal established by law'. De stelling dat procedures tegen besluiten van het OFF de tendens vertonen om kritiekloos de conclusies van het hoofd van de OFF te bevestigen, is niet met nader onafhankelijk dossieronderzoek onderbouwd. Voorts heeft eiser geen op hemzelf of op zijn specifieke zaak betrekking hebbende feiten of omstandigheden naar voren gebracht waaruit geconcludeerd dient te worden dat er sprake is van individuele risicofactoren die een eventuele juridische procedure van hem in Polen, als het al zover komt, in negatieve zin zouden kunnen beïnvloeden.

Eiser vreest bij terugkeer in Polen in vreemdelingendetentie te worden geplaatst en weet uit eigen ervaring dat de omstandigheden slecht zijn. Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiser in beroep niet alsnog aannemelijk gemaakt dat (juist) hij bij terugkeer naar Polen in detentie zal worden geplaatst. Gebleken is slechts dat er soms risico bestaat op detentie, maar niet dat er sprake is van systematische detentie van Dublinterugkeerders. Het rapport van Amnesty International van 27 maart 2023 en het rapport van het US Department of State (USDOS) van 20 maart 2023 schetsen geen wezenlijk ander beeld. Daarbij zij nog opgemerkt dat ook in andere lidstaten de mogelijkheid bestaat om een vreemdeling (rechtmatig) in detentie te zetten wanneer er een risico op onderduiken bestaat. De rechtbank wijst ter vergelijking op de uitspraak van de rechtbank, zittingsplaats Arnhem, van 14 juli 2023 (ECLI:NL:RBDHA:2023:10621). Nu eiser zijn vrees voor detentie niet voldoende aannemelijk heeft gemaakt, zal de rechtbank niet ingaan op de door eiser naar voren gebrachte detentieomstandigheden. Overigens ligt het in een eventueel voorkomend geval op de weg van eiser om zich daarover te beklagen bij de (hogere) Poolse autoriteiten. Eiser heeft niet aannemelijk gemaakt dat hij niet kan klagen dan wel dat klagen geen zin heeft.

Verder geldt ten aanzien van eisers persoonlijke ervaringen in Polen ook hetgeen hiervoor is overwogen over de deelbaarheid van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Niet dat de rechtbank voorbijgaat aan wat eiser zegt wat hem in Polen is overkomen en daar bij voorbaat ongevoelig voor is, maar de te beantwoorde rechtsvraag is of het risico zich opnieuw zal voordoen als eiser als Dublinclaimant wordt overgedragen. De rechtbank acht dit niet aannemelijk gemaakt. Bovendien is onduidelijk in welke hoedanigheid en onder welke exacte omstandigheden eiser in Polen zou zijn overkomen wat hij heeft verklaard. De verklaringen van eiser dat hij en zijn groepsleden in Polen werden geslagen lijken veeleer betrekking te hebben op het moment dat zij illegaal de grens overstaken dan nadat zij hun vingerafdrukken hadden afgestaan. Verder is onvoldoende duidelijk of

eiser na overdacht door Duitsland geen opvang in Polen kreeg omdat hij daar geen asiel wilde aanvragen of dat hij daar geen asiel wilde vragen omdat hij geen opvang kreeg. Eiser heeft deze verklaringen ook niet onderbouwd.

De rechtbank komt tot het eindoordeel dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij na overdracht in Polen een reëel risico loopt op een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest, ofwel terecht komt in een situatie die de drempel van zwaarwegendheid haalt zoals bedoeld in het arrest Jawo. Er bestaat voor verweerder dan ook geen verplichting om het asielerzoek van eiser inhoudelijk in behandeling te nemen.

Voorts heeft verweerder afdoende gemotiveerd waarom hij geen aanleiding ziet om het asielerzoek van eiser onverplicht aan zich te trekken op grond van artikel 17, eerste lid, van de Dublinverordening. Eiser heeft dit standpunt van verweerder in beroep ook niet gemotiveerd betwist.

Het beroep is ongegrond.

Inhoudsopgave

4. 14-05-2024, ABRvS, 202401217/1/V3, hoger beroep staatssecretaris gegrond [Dublin; vaststelling verantwoordelijkheid; arrest H en R]

Reden signalering: De Afdeling acht van belang dat Duitsland, door de claim op grond van artikel 20, vijfde lid, van de Dublinverordening te accepteren, heeft erkend dat zij, als de lidstaat waar het eerste verzoek om internationale bescherming is ingediend, moet vaststellen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van dit verzoek. Zoals volgt uit wat hiervoor is uiteengezet, hadden de Duitse autoriteiten die procedure nog niet afgerond. Uit de punten 80-84 van het arrest H. en R. volgt dat Nederland niet verplicht was om, voordat zij een terugnameverzoek bij de Duitse autoriteiten indienden, op grond van de Dublinverordening te onderzoeken of Duitsland ook daadwerkelijk de lidstaat is die verantwoordelijk is voor de behandeling van het asielerzoek. Dit betekent dat daargelaten de vraag of de verantwoordelijkheid wellicht bij Italië berust, Nederland terecht een terugnameverzoek heeft ingediend bij de Duitse autoriteiten. Het is vervolgens aan die Duitse autoriteiten om te bepalen of zij daadwerkelijk verantwoordelijk zijn, of dat een andere lidstaat -zoals in dit geval Italië- dit is.

De vreemdeling heeft de Syrische nationaliteit. Hij heeft verklaard dat hij Syrië in juni 2023 heeft verlaten. Op 18 september 2023 is hij de Europese Unie ingereisd via Italië, waar zijn vingerafdrukken op 21 september 2023 zijn geregistreerd. Vervolgens is hij naar Duitsland gegaan waar hij op 26 september 2023 zijn eerste asielaanvraag heeft ingediend. Op 8 oktober 2023 heeft hij zich in Nederland gemeld en opnieuw asiel aangevraagd. Diezelfde dag heeft de staatssecretaris de vingerafdrukken van de vreemdeling naar het Eurodac-systeem gestuurd, wat heeft geresulteerd in twee treffers: voor Italië en voor Duitsland.

De staatssecretaris heeft de Duitse autoriteiten verzocht de vreemdeling terug te nemen. Duitsland heeft dit terugnameverzoek geaccepteerd op grond van artikel 20, vijfde lid, van de Dublinverordening. De acceptatie op grond van die bepaling betekent dat Duitsland, als het eerste land waar een verzoek om internationale bescherming is ingediend, de procedure tot bepaling van de verantwoordelijke lidstaat nog niet had afgerond.

De uitspraak van de rechtbank

De rechtbank heeft onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van 2 april 2019, H. en R., ECLI:EU:C:2019:280, en de uitspraak van de Afdeling van 31 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3672, die naar aanleiding van dat arrest is gedaan, allereerst geoordeeld dat in het geval van een terugnamesituatie als bedoeld in de Dublinverordening, de vreemdeling in Nederland in beginsel geen beroep kan doen op een bepaling uit hoofdstuk 111 van die verordening. Omdat vaststaat dat sprake is van een situatie die valt onder artikel 20, vijfde lid, van de Dublinverordening, heeft de rechtbank ook geoordeeld dat de in het arrest H. en R. genoemde uitzonderingssituatie zich in dit concrete geval voordoet. Dit betekent volgens de rechtbank dat de vreemdeling een beroep kan doen op een bepaling uit hoofdstuk III, en dus ook op artikel 13. De staatssecretaris moest volgens de rechtbank dus beoordelen of de vreemdeling informatie heeft verstrekt waaruit blijkt dat Nederland verantwoordelijk is of is geworden voor zijn asielaanvraag.

Omdat uit de Eurodac-treffer blijkt dat de vreemdeling het grondgebied van de Unie via Italië is ingereisd, en de termijn van twaalf maanden, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de Dublinverordening nog niet is verstreken, heeft de rechtbank vervolgens geoordeeld dat Italië verantwoordelijk is voor de asielaanvraag van de vreemdeling. De staatssecretaris heeft de vreemdeling echter niet binnen twee maanden na de Eurodac-treffer op 8 oktober 2023 bij Italië geclaimd, zodat Nederland verantwoordelijk is geworden voor de behandeling van het asielverzoek, aldus de rechtbank.

Hoger beroep

In zijn enige grief klaagt de staatssecretaris terecht dat de rechtbank, door aldus te overwegen, niet heeft onderkend dat de in het arrest H. en R. genoemde uitzonderingssituatie alleen ziet op de verhouding of de verantwoordelijkheidsvaststelling tussen Duitsland en Nederland. Ook klaagt de staatssecretaris terecht dat de rechtbank niet heeft onderkend dat uit het arrest H. en R. niet volgt dat alle bepalingen van hoofdstuk III van de Dublinverordening een rol spelen bij de vraag of Nederland verantwoordelijk is geworden voor de behandeling van het asielverzoek van de vreemdeling.

Van belang is allereerst dat Duitsland, door de claim op grond van artikel 20, vijfde lid, van de Dublinverordening te accepteren, heeft erkend dat zij, als de lidstaat waar het eerste verzoek om internationale bescherming is ingediend, moet vaststellen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van dit verzoek. Zoals volgt uit wat hiervoor is uiteengezet, hadden de Duitse autoriteiten die procedure nog niet afgerond. Uit de punten 80-84 van het arrest H. en R. volgt dat Nederland niet verplicht was om, voordat zij een terugnameverzoek bij de Duitse autoriteiten indienden, op grond van de Dublinverordening te onderzoeken of Duitsland ook daadwerkelijk de lidstaat is die verantwoordelijk is voor de behandeling van het asielverzoek. Dit betekent dat daargelaten de vraag of de verantwoordelijkheid wellicht bij Italië berust, Nederland terecht een terugnameverzoek heeft ingediend bij de Duitse autoriteiten. Het is vervolgens aan die Duitse autoriteiten om te bepalen of zij daadwerkelijk verantwoordelijk zijn, of dat een andere lidstaat -zoals in dit geval Italië- dit is.

Verder volgt uit punt 83 van het arrest H. en R. en uit punt 98 van het arrest van 30 november 2023, in de gevoegde zaken CZA e.a., ECLI:EU:C:2023:934, dat op wat onder 4.1 is uiteengezet een uitzondering moet worden gemaakt in die situatie dat Nederland, overeenkomstig het beginsel van loyale samenwerking, geen geldig terugnameverzoek bij Duitsland kan indienen wanneer de vreemdeling informatie heeft verstrekt waaruit duidelijk blijkt dat Nederland op grond van de in de artikelen 8 tot en met 10 van de Dublinverordening genoemde verantwoordelijkheidscriteria moet worden beschouwd als de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. In een dergelijke situatie moet Nederland juist zijn eigen verantwoordelijkheid erkennen. Anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, is de uitzondering uit punt 83 van het arrest H. en R. hier niet van toepassing, omdat deze uitzondering ziet op de erkenning van de eigen verantwoordelijkheid van een lidstaat en niet op de mogelijke verantwoordelijkheid van een andere lidstaat. En zoals hiervoor is uiteengezet, is het aan Duitsland om te bepalen of die andere lidstaat verantwoordelijk is.

De grief slaagt.

Het hoger beroep is gegrond. De uitspraak van de rechtbank wordt vernietigd. De Afdeling beoordeelt het beroep. Daarbij bespreekt zij alleen beroepsgronden waarover de rechtbank nog geen oordeel heeft gegeven en beroepsgronden waarop na de overwegingen in hoger beroep nog moet worden beslist.

De vreemdeling betoogt dat hij bij zijn neven in Nederland wil wonen. In dat kader doet hij een beroep op artikel 17 van de Dublinverordening.

Deze beroepsgrond faalt. De staatssecretaris heeft in het besluit van 22 december 2023 deugdelijk gemotiveerd dat de enkele verklaring van de vreemdeling dat hij familieleden in Nederland heeft wonen en dat zij elkaar helpen, geen bijzondere omstandigheid is die maakt dat de overdracht aan Duitsland getuigt van onevenredige hardheid. Bovendien heeft de vreemdeling niet aannemelijk gemaakt dat hij zich zonder zijn neven niet kan redden in Duitsland. Ook heeft hij de gestelde familieband niet met stukken onderbouwd. De vreemdeling heeft dit in beroep niet bestreden. Het beroep is ongegrond. De staatssecretaris hoeft geen proceskosten te vergoeden.

5. 08-05-2024, ABRvS, 202305797/1/V1, *Rusland*, hoger beroep staat gegrond [mobilisatie; risico oproep]

Reden signalering: De Afdeling stelt vast dat de vreemdeling geen mobilisatieoproep heeft ontvangen en dat partijen het erover eens zijn dat de Russische autoriteiten de vreemdeling mogelijk kunnen oproepen in het kader van de mobilisatie. Het geschil spitst zich toe op de vraag of de vreemdeling aannemelijk heeft gemaakt dat hij een reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten hem daadwerkelijk zullen oproepen. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de vreemdeling dat niet aannemelijk gemaakt en klaagt de staatssecretaris terecht over het oordeel van de rechtbank dat hij zijn standpunt op dit punt ondeugdelijk heeft gemotiveerd.

De vreemdeling heeft de Russische nationaliteit. De Russische autoriteiten hebben hem op medische gronden vrijgesteld van de dienstplicht. Op 22 september 2022 heeft president Poetin een 'gedeeltelijke mobilisatie' aangekondigd in verband met de invasie in Oekraïne. Naar aanleiding daarvan is de vreemdeling naar Nederland gevlucht en heeft hij hier asiel aangevraagd. Omdat de vreemdeling pacifist is en familie in Oekraïne heeft, wil hij niet meevechten in de oorlog tegen Oekraïne. Hij vreest dat hij bij terugkeer naar Rusland gedwongen moet meevechten in die oorlog of, als hij dat weigert, een boete of gevangenisstraf zal krijgen.

De staatssecretaris heeft geloofwaardig geacht dat de vreemdeling oproepbaar is voor de mobilisatie. Hij heeft de asielaanvraag afgewezen, omdat de vreemdeling volgens hem niet aannemelijk heeft gemaakt dat de Russische autoriteiten hem daadwerkelijk zullen oproepen. Daarbij heeft de staatssecretaris van belang geacht dat de Russische minister van Defensie op 28 oktober 2022 heeft aangekondigd dat de mobilisatie is afgerond en de Russische autoriteiten heeft opgedragen de mobilisatiewerkzaamheden vanaf 31 oktober 2022 te stoppen. Ook in een mogelijk nieuwe mobilisatieronde heeft de staatssecretaris geen aanleiding gezien om de gevraagde verblijfsvergunning te verlenen, omdat dit volgens hem een onzekere toekomstige gebeurtenis is.

Uitspraak van de rechtbank

De rechtbank heeft overwogen dat de staatssecretaris zich ondeugdelijk gemotiveerd op het standpunt heeft gesteld dat de vreemdeling niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij bij terugkeer naar Rusland een reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten hem zullen oproepen in het kader van de mobilisatie. Volgens de rechtbank heeft de staatssecretaris zijn standpunt hoofdzakelijk gebaseerd op uitspraken van de Russische minister van Defensie, terwijl president Poetin het mobilisatiedecreet nooit formeel heeft ingetrokken. In het licht daarvan en gelet op de aard, duur en omvang van de oorlog tegen Oekraïne had de staatssecretaris nader moeten motiveren waarom de vreemdeling bij terugkeer naar Rusland in de nabije toekomst geen reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten hem alsnog zullen oproepen in het kader van de mobilisatie, aldus de rechtbank.

Daarnaast heeft de rechtbank overwogen dat uit het algemeen ambtsbericht Russische Federatie van de minister van Buitenlandse Zaken van maart 2023 (hierna: het ambtsbericht) blijkt dat de Russische autoriteiten ook na 28 oktober 2022 nog reservisten hebben opgeroepen en ingezet voor de oorlog tegen Oekraïne. Naar het oordeel van de rechtbank heeft de staatssecretaris ondeugdelijk gemotiveerd dat de Russische autoriteiten nog slechts in incidentele gevallen reservisten hebben opgeroepen, omdat het ambtsbericht daarover een diffuus beeld schetst. De rechtbank heeft verder van belang geacht dat uit het ambtsbericht blijkt dat de Russische autoriteiten ook personen met gezondheidsklachten hebben opgeroepen en dat de vreemdeling bij terugkeer naar Rusland mogelijk in de negatieve belangstelling van de autoriteiten komt te staan, omdat hij Rusland tijdens de eerste mobilisatiegolf heeft verlaten.

Hoger beroep

De staatssecretaris richt twee grieven tegen de hiervoor weergegeven overwegingen van de rechtbank.

In zijn eerste grief voert de staatssecretaris onder verwijzing naar Werkinstructie 2014/10 aan dat de rechtbank niet heeft onderkend dat de vreemdeling gelet op de informatie uit het ambtsbericht niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij in zijn individuele geval heeft te vrezen dat de Russische autoriteiten hem in het kader van de mobilisatie zullen oproepen. Dat de Russische autoriteiten tijdens de eerste mobilisatieronde ook personen met gezondheidsklachten hebben opgeroepen, betekent

volgens de staatssecretaris niet zonder meer dat ook de vreemdeling daarvoor heeft te vrezen. Verder voert de staatssecretaris aan dat de rechtbank niet heeft onderkend dat de vreemdeling evenmin aannemelijk heeft gemaakt dat hij bij terugkeer naar Rusland in de negatieve belangstelling van de Russische autoriteiten komt te staan.

In het nader stuk zet de staatssecretaris desgevraagd uiteen dat hij asielaanvragen van vreemdelingen die vrezen voor een oproep in het kader van de Russische mobilisatie beoordeelt aan de hand van het beoordelingskader voor dienstweigeraars en deserteurs, uitgewerkt in paragraaf C2/3.2 van de Vc 2000. De staatssecretaris beoordeelt allereerst of een vreemdeling, omdat hij geen gehoor heeft gegeven aan een mobilisatieoproep, gegronde vrees heeft voor vervolging of bestraffing. Heeft een vreemdeling aannemelijk gemaakt dat de Russische autoriteiten hem zullen oproepen of hebben opgeroepen voor de mobilisatie en hem zullen inzetten of hebben ingezet in de oorlog tegen Oekraïne, dan gaat de staatssecretaris ervan uit dat er een zeer grote kans is dat die vreemdeling oorlogsmisdrijven zal begaan of daar onmisbare ondersteuning aan biedt. In dat geval moet een vreemdeling volgens de staatssecretaris alleen nog aannemelijk maken dat hij geen andere optie heeft dan dienstweigeren om te voorkomen dat hij deelneemt aan die oorlogsmisdrijven. De staatssecretaris merkt in dat verband op dat uit het ambtsbericht blijkt dat dienstplichtigen met gewetensbezwaren in Rusland recht hebben op alternatieve dienstplicht, maar dat dit recht in de praktijk moeilijk toegankelijk is. Volgens de staatssecretaris blijkt uit het ambtsbericht verder dat gemobiliseerden geen recht hebben op alternatieve dienstplicht.

De Afdeling stelt vast dat de vreemdeling geen mobilisatieoproep heeft ontvangen en dat partijen het erover eens zijn dat de Russische autoriteiten de vreemdeling mogelijk kunnen oproepen in het kader van de mobilisatie. Het geschil spitst zich toe op de vraag of de vreemdeling aannemelijk heeft gemaakt dat hij een reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten hem daadwerkelijk zullen oproepen. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de vreemdeling dat niet aannemelijk gemaakt en klaagt de staatssecretaris terecht over het oordeel van de rechtbank dat hij zijn standpunt op dit punt ondeugdelijk heeft gemotiveerd. Hierna legt de Afdeling uit hoe zij tot dit oordeel komt. Met het oog op de rechtseenheid, de rechtsontwikkeling en de rechtsbescherming in algemene zin betreft de Afdeling bij dit oordeel ook informatie waarop de staatssecretaris een beroep heeft gedaan die dateert van na de uitspraak van de rechtbank. Het gaat daarbij om het hieronder besproken rapport van het European Union Agency for Asylum van 3 oktober 2023, *'Major developments in the Russian Federation in relation to military service'*, over militaire dienstplicht in Rusland (hierna: het EUAA-rapport).

In het ambtsbericht staat dat de Russische autoriteiten met de mobilisatie beoogden om 300.000 extra militairen met relevante militaire ervaring in te zetten. De krant 'Novaja Gazeta' schat het totale aantal reservisten in Rusland op 25 miljoen, aldus het ambtsbericht. Het ambtsbericht beschrijft dat er verschillende categorieën reservisten zijn en dat alleen de eerste categorie, waaronder circa 5,5 miljoen Russen vallen, oproepbaar was voor de mobilisatie in september 2022. 4.4. Weliswaar blijkt uit het ambtsbericht dat de Russische autoriteiten ook na 28 oktober 2022 nog reservisten hebben opgeroepen in het kader van de mobilisatie, maar naar het oordeel van de Afdeling betekent dat niet zonder meer dat de vreemdeling bij terugkeer naar Rusland daarom een reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten ook hem zullen oproepen. Uit het ambtsbericht volgt namelijk ook dat de mobilisatieoproepen na 28 oktober 2022 niet op een dusdanige schaal plaatsvinden dat het overgrote deel van de Russische reservisten daadwerkelijk zo'n oproep krijgt.

In het nader stuk verwijst de staatssecretaris naar het EUAA-rapport. Uit het EUAA-rapport komt naar het oordeel van de Afdeling een soortgelijk beeld naar voren als uit het ambtsbericht. In het EUAA-rapport staat namelijk dat de Russische autoriteiten weliswaar nog reservisten hebben opgeroepen, maar dat dit hoofdzakelijk gebeurde om gegevens te controleren en bij te werken. Uit het EUAA-rapport blijkt wel dat de Russische autoriteiten in dat soort gevallen soms subtiele druk hebben uitgeoefend om de betrokkene alsnog een contract te laten ondertekenen om het leger in te gaan, maar dat hiervan slechts een beperkt aantal gevallen bekend is. Daarnaast staat in het EUAA-rapport dat lokale autoriteiten zijn begonnen met uitgebreide reclamecampagnes om mannen aan te sporen om een contract te ondertekenen om het leger in te gaan. De krant 'Novaja Gazeta' berichtte dat het Russische Ministerie van Defensie ernaar streefde om ruim 500.000 van zulke contractmilitairen te rekruteren ter vervanging van de gemobiliseerde Russen die in Oekraïne vechten, aldus het EUAA-rapport. 4.6. Dat uit het ambtsbericht verder volgt dat de Russische autoriteiten ook mannen die eerder om gezondheidsredenen waren vrijgesteld van militaire dienst hebben opgeroepen, leidt niet tot een ander oordeel. Uit het ambtsbericht blijkt namelijk niet dat het om meer dan incidentele

gevallen is gegaan. Verder blijkt uit het EUAA-rapport niet dat de Russische autoriteiten later opnieuw mannen die om gezondheidsredenen waren vrijgesteld van militaire dienst, toch hebben opgeroepen. 4.7. De vreemdeling heeft daarnaast geen individuele omstandigheden naar voren gebracht waaruit blijkt dat juist hij een reëel risico loopt dat de Russische autoriteiten hem daadwerkelijk zullen oproepen in het kader van de mobilisatie. Bovendien heeft hij verklaard dat hij geen mobilisatieoproep heeft ontvangen. Dat de vreemdeling preventief is gevlucht, omdat Russen die een mobilisatieoproep hebben ontvangen het land niet mogen verlaten, maakt dit niet anders. Zoals de Afdeling namelijk hiervoor heeft overwogen, blijkt uit het ambtsbericht, gelezen in samenhang met het EUAA-rapport, niet dat het overgrote deel van de Russische reservisten heeft te vrezen voor een daadwerkelijke mobilisatieoproep. In het midden kan blijven of de vreemdeling wegens zijn vrijstelling van de dienstplicht een reservist is.

De staatssecretaris klaagt verder terecht over het oordeel van de rechtbank dat de vreemdeling bij eventuele terugkeer naar Rusland mogelijk in de negatieve belangstelling van de Russische autoriteiten komt te staan. Zoals de rechtbank heeft overwogen, staat in het ambtsbericht dat onbekend is of er groepen zijn die een verhoogd risico lopen op problemen bij terugkeer naar Rusland. Ook staat in het ambtsbericht dat de politieke retoriek vooral na de mobilisatie steeds feller is gekeerd tegen Russen die het land zijn ontvlucht. Dit rechtvaardigt echter niet het oordeel van de rechtbank. Zoals de staatssecretaris namelijk terecht aanvoert, is geen informatie bekend waaruit blijkt dat de Russische autoriteiten daadwerkelijk maatregelen treffen tegen inwoners die Rusland tijdens de eerste mobilisatiegolf hebben verlaten.

Zulke informatie blijkt ook niet uit het EUAA-rapport. Wel blijkt uit het EUAA-rapport dat Russen die een mobilisatieoproep hebben ontvangen en vervolgens weigeren het leger in te gaan, een boete van maximaal 3.000 roebel - omgerekend ongeveer € 30,00 — kunnen krijgen. In het EUAA-rapport staat echter dat er geen veroordelingen bekend zijn van Russen die hebben geprobeerd de mobilisatie te ontduiken. Wel is volgens het EUAA-rapport een voorbeeld bekend van een man die door de Russische autoriteiten is gearresteerd, omdat hij zich niet had gemeld bij een militair rekruteringsbureau, maar de openbaar aanklager is niet tot vervolging overgegaan. Bovendien blijkt uit het EUAA-rapport dat de Doema, het Russische parlement, een wetsvoorstel om de straf voor het ontduiken van de mobilisatie te verhogen vooralsnog niet in behandeling heeft genomen. De vreemdeling heeft geen informatie overgelegd die een ander beeld schetst. Bovendien heeft hij Rusland legaal verlaten en heeft hij verklaard dat hij bij zijn uitreis geen problemen heeft ondervonden. Los daarvan is in dit geval niet de situatie aan de orde waarin de vreemdeling geen gehoor heeft gegeven aan een mobilisatieoproep, omdat hij geen mobilisatieoproep heeft ontvangen. Gelet op de beschikbare informatie over de situatie in Rusland zijn er op dit moment geen aanknopingspunten dat de vreemdeling bij terugkeer naar Rusland in de negatieve belangstelling van de Russische autoriteiten zal staan.

De grief slaagt.

In zijn tweede grief voert de staatssecretaris terecht aan dat de rechtbank niet heeft onderkend dat een eventuele nieuwe mobilisatieronde een onzekere toekomstige gebeurtenis is, waarmee hij in het besluit geen rekening kon houden. Onduidelijk is namelijk of er een nieuwe officiële mobilisatieronde komt en, zo ja, wat de omvang daarvan zal zijn, welke criteria de Russische autoriteiten zullen hanteren bij het oproepen van reservisten, of de vreemdeling onder die criteria zal vallen en of de Russische autoriteiten hem dan wél zullen oproepen. Met die stand van zaken is een mogelijk nieuwe mobilisatieronde onvoldoende voor het aannemen van een reëel risico op behandeling in strijd met artikel 3 EVRM.

De grief slaagt.

Conclusie

Het hoger beroep is gegrond. De Afdeling vernietigt de uitspraak van de rechtbank. Omdat er geen beroepsgronden zijn die de rechtbank niet heeft besproken, is het beroep alsnog ongegrond.

6. 15-05-2024, Rb Zwolle, NL23.23539, Syrië, beroep gegrond [terugkeer; voorbereiding op gehoor; motiveringsgebrek]

Reden signalering: Niet is gebleken dat de uitnodiging voor het nader gehoor is verzonden naar de gemachtigde van eiser. De staatssecretaris heeft ter onderbouwing daarvan in het bestreden besluit verwezen naar een faxbevestiging, maar deze heeft hij – nadat de rechtbank hem daar om heeft verzocht – niet kunnen overleggen. De rechtbank volgt de staatssecretaris er daarmee niet in dat het ontbreken van het voorbereidende gesprek voor rekening en risico van (de gemachtigde van) eiser komt. Daarbij vindt de rechtbank van belang dat het binnen de asielprocedure gebruikelijk is dat de vreemdeling (door zijn gemachtigde) wordt voorbereid op het nader gehoor. De rechtbank is van oordeel dat de staatssecretaris onvoldoende onderzoek heeft verricht naar de individuele feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld of eiser bij terugkeer naar Syrië een reëel risico loopt op ernstige schade.

Eiser legt aan zijn asielaanvraag het volgende ten grondslag. Eiser is afkomstig uit Syrië. Hij heeft de militaire dienstplicht vervuld van 1 juni 2010 tot en met 1 december 2011. Eiser mocht toen niet afzwaaien en heeft vervolgens vanaf 1 december 2011 tot 1 januari 2019 de reservistendienst moeten vervullen. Daarna kon eiser afzwaaien. Na het afzwaaien heeft eiser geprobeerd zijn zaken op orde te brengen. Hij is om die reden in 2019 voor een korte periode in Libanon geweest. Voor de overige periode heeft hij in Alfuhaiilah in de provincie Homs verbleven. Eiser heeft op den duur van leeftijdsgenoten gehoord dat zij wederom werden opgeroepen om als reservist te dienen. Eiser heeft om die reden besloten Syrië te verlaten op 9 november 2021. Ook heeft eiser problemen ervaren in Syrië, omdat hij in Syrië behoort tot een christelijke minderheid.

De staatssecretaris acht de identiteit, nationaliteit en herkomst van eiser geloofwaardig. Ook acht de staatssecretaris geloofwaardig dat eiser problemen heeft ervaren, omdat hij in Syrië behoort tot een christelijke minderheid. Dat eiser mogelijk gezocht wordt voor de reservistendienst acht de staatssecretaris niet geloofwaardig.

De staatssecretaris overweegt dat de geloofwaardig geachte relevante elementen onvoldoende zwaarwegend zijn om te concluderen dat eiser moet worden aangemerkt als vluchteling in de zin van het Vluchtelingenverdrag.

Daarnaast concludeert de staatssecretaris dat eiser bij terugkeer geen reëel risico loopt op ernstige schade zoals bedoeld in artikel 3 EVRM. De staatssecretaris verwijst in zijn besluit naar het landgebonden beleid ten aanzien van Syrië (par. C7/33.4.4. Vc 2000) en informatiebericht 2023/19 'Syrië, handvatten beoordeling artikel 3 risico bij of na terugkeer'.

Hoewel de staatssecretaris op basis van het landgebonden beleid in beginsel aanneemt dat een vreemdeling uit Syrië bij of na terugkeer vanuit het buitenland een reëel risico loopt op ernstige schade, ziet de staatssecretaris in het geval van eiser individuele feiten en omstandigheden op basis waarvan hij aanneemt – in lijn met het landgebonden beleid – dat eiser bij of na terugkeer naar Syrië geen risico (meer) loopt op ernstige schade.

Het gehoor

De staatssecretaris heeft eiser in eerste instantie schriftelijk gehoord. Hij heeft echter geconcludeerd dat het schriftelijk gehoor onvoldoende was om de asielaanvraag van eiser te beoordelen. De staatssecretaris heeft eiser om die reden uitgenodigd voor een nader gehoor.

Eiser heeft zich – kort samengevat – op het standpunt gesteld dat het bestreden besluit onvoldoende zorgvuldig is voorbereid, omdat het nader gehoor van eiser heeft plaatsgevonden zonder dat eiser daar door zijn gemachtigde op is voorbereid.

De rechtbank is dit met eiser eens. De rechtbank merkt in dit kader allereerst op dat – anders dan de staatssecretaris in het bestreden besluit heeft gesteld – niet is gebleken dat de uitnodiging voor het nader gehoor is verzonden naar de gemachtigde van eiser. De staatssecretaris heeft ter onderbouwing daarvan in het bestreden besluit verwezen naar een faxbevestiging, maar deze heeft hij – nadat de rechtbank hem daar om heeft verzocht – niet kunnen overleggen. De rechtbank volgt de staatssecretaris er daarmee niet in dat het ontbreken van het voorbereidende gesprek voor rekening en risico van (de gemachtigde van) eiser komt. Daarbij vindt de rechtbank van belang dat het binnen de asielprocedure gebruikelijk is dat de vreemdeling (door zijn gemachtigde) wordt voorbereid op het nader gehoor. De achterliggende gedachte daarvan is (onder meer) dat de vreemdeling daardoor

beter in staat is zijn asielrelaas naar voren te brengen en eventuele vragen te beantwoorden. Niet in geschil is dat eiser niet is voorbereid op het gehoor. Het is daarmee naar het oordeel van de rechtbank niet uitgesloten dat het ontbreken van de voorbereiding van invloed is geweest op het verloop van het gehoor. De rechtbank volgt eiser er om die reden in dat het bestreden besluit onvoldoende zorgvuldig is voorbereid. De beroepsgrond slaagt.

Artikel 3 EVRM – reëel risico op ernstige schade

Verder heeft eiser zich op het standpunt gesteld dat de staatssecretaris in het gehoor onvoldoende heeft doorgevraagd op de van belang zijnde feiten en omstandigheden en dat in het bestreden besluit onvoldoende is gemotiveerd dat in het geval van eiser kan worden aangenomen dat hij bij terugkeer naar Syrië geen reëel risico op ernstige schade loopt.

Eiser is afkomstig uit Syrië. In het landgebonden beleid ten aanzien van Syrië is het volgende neergelegd in paragraaf C7/33.4.4. van de Vc 'Vreemdelingen die vanuit het buitenland terugkeren':

De IND neemt aan dat een vreemdeling uit Syrië bij of na terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico loopt op ernstige schade. Op grond hiervan komt een vreemdeling uit Syrië in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder b, Vreemdelingenwet (Vw). Dit algemene uitgangspunt geldt niet in de volgende gevallen:

- De vreemdeling is een actieve aanhanger van het regime; of
- Uit de individuele feiten en omstandigheden is gebleken dat de vreemdeling bij of na terugkeer naar Syrië geen risico (meer) loopt op ernstige schade. Hiervan is in het bijzonder sprake indien betrokkene na een eerder vertrek uit Syrië is teruggereisd naar Syrië.

Om verder duiding te geven aan dit beleid heeft de staatssecretaris informatiebericht 2023/19 'Syrië, handvatten beoordeling artikel 3 risico bij of na terugkeer' opgesteld. Daarin heeft de staatssecretaris vermeld dat aan de vreemdeling afkomstig uit Syrië in beginsel subsidiaire bescherming wordt verleend, omdat de risico's op ernstige schade bij een terugkeer naar Syrië voor de staatssecretaris niet eenduidig en daarmee niet in te schatten zijn. Verder wordt in het informatiebericht (onder meer) de situatie besproken dat de vreemdeling na een eerder vertrek tijdelijk is teruggekeerd naar Syrië. De staatssecretaris vermeldt daarin dat het een individuele beoordeling betreft en verwijst daarbij naar 12 factoren die in ieder geval relevant kunnen zijn bij die beoordeling. Deze factoren omvatten – kort samengevat – de vragen waarom de vreemdeling Syrië aanvankelijk heeft verlaten, waarvandaan, wanneer en waarom de vreemdeling is teruggekeerd naar Syrië, op welke wijze men is teruggekeerd, waarnaartoe men is teruggekeerd (regeringsgebied of niet), voor hoe lang en onder welke omstandigheden de vreemdeling daarna in Syrië heeft verbleven en op welke wijze men daar is bejegend, of de vreemdeling in het bezit was van een asielstatus en wat de reden was voor het definitieve vertrek uit Syrië.

De rechtbank is van oordeel dat de staatssecretaris onvoldoende onderzoek heeft verricht naar de individuele feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld of eiser bij terugkeer naar Syrië een reëel risico loopt op ernstige schade. De rechtbank is het met eiser eens dat de staatssecretaris daarover in het gehoor had moeten doorvragen. Weliswaar heeft eiser verklaard dat hij in 2019 legaal Libanon is in- en uitgereisd, maar onduidelijk blijft wanneer eiser precies is teruggekeerd vanuit Libanon naar Syrië en of deze terugkeer mogelijk (maar) eenmalig was. Dat dit laatste geen verschil maakt – zoals de staatssecretaris in zijn besluit heeft overwogen – volgt de rechtbank niet. Immers, uit het informatiebericht volgt dat in het geval iemand meerdere keren is teruggekeerd naar Syrië door de staatssecretaris over het algemeen wordt aangenomen dat bij of na terugkeer geen risico op ernstige schade zal bestaan voor de vreemdeling. Daarnaast is door de staatssecretaris niet gevraagd waar eiser de grens tussen Libanon en Syrië is gepasseerd. De rechtbank wijst in dit verband (ook) op de door eiser in beroep overgelegde informatie van expert Reinoud Leenders van 19 mei 2023, waaruit volgt dat de voornaamste Syrisch-Libanese grenspost (Masnaa / Jdeidat Yabus) niet of maar zeer beperkt beschikt over computers en centrale databestanden, waardoor maar weinig mensen aan die grens problemen ondervinden. Verder is eiser niet bevraagd over de reden voor zijn terugkeer naar Syrië of de omstandigheden waarin eiser heeft verbleven gedurende zijn daaropvolgende verblijf in Syrië. Dat dit probleemloos was – zoals de staatssecretaris stelt in het bestreden besluit – kan daarmee naar het oordeel van de rechtbank niet worden vastgesteld. De rechtbank wijst er hierbij ook op dat eiser in zijn aanmeldgehoor van 1 juli 2022 heeft aangegeven dat hij na zijn reservistendienst werd bedreigd door

bepaalde groeperingen met ontvoeringen en de dood. Eiser is hierover evenmin bevraagd in het nader gehoor.

De rechtbank acht van belang dat uit het landgebonden beleid volgt dat het in eerste instantie aan de staatssecretaris is om te onderbouwen dat sprake is van één van de twee situaties die een uitzondering op het algemene uitgangspunt rechtvaardigen dat een vreemdeling uit Syrië in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw. Daarbij volgt uit het beleid dat de enkele omstandigheid dat een vreemdeling na een vertrek is teruggekeerd naar Syrië onvoldoende is om aan die bewijslast te voldoen. De staatssecretaris dient alle feiten en omstandigheden te betrekken. De rechtbank wijst in dit verband ook op de 12 factoren die de staatssecretaris in zijn informatiebericht heeft vermeld. Nu de staatssecretaris heeft nagelaten om alle individuele feiten en omstandigheden te onderzoeken en te betrekken in zijn beoordeling, heeft hij zich naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende gemotiveerd op het standpunt gesteld dat eiser bij terugkeer naar Syrië geen reëel risico loopt op ernstige schade. De beroepsgrond slaagt.

Gezien hetgeen hiervoor is overwogen ziet de rechtbank geen aanleiding om de overige beroepsgronden van eiser te bespreken.

Conclusie en gevolgen

De staatssecretaris heeft de aanvraag ten onrechte afgewezen als ongegrond. Het beroep is gegrond, omdat het bestreden besluit berust op een onzorgvuldige voorbereiding (artikel 3:2 van de Awb) en onvoldoende deugdelijk is gemotiveerd (artikel 3:46 van de Awb). De rechtbank vernietigt daarom het bestreden besluit.

Inhoudsopgave

7. 07-05-2024, Rb Utrecht, NL24.2478, *Nigeria*, beroep gegrond [mensenhandel; WI 2014/10]

Reden signalering: De rechtbank stelt vast dat verweerder de verklaringen van eiseres over mensenhandel niet op hun eigen merites heeft beoordeeld. Dat is niet in overeenstemming met WI 2014/10. Eiseres heeft weliswaar bij haar verklaring over de aanslag op haar kerk onjuiste gegevens verstrekt, maar dat is onvoldoende om de verklaring van eiseres over mensenhandel niet, los van wat eiseres heeft verklaard over de aanslag op haar kerk, te beoordelen. Deze twee relevante elementen kunnen immers ook los van elkaar bestaan. Dat eiseres heeft verklaard in Italië aangifte van mensenhandel te hebben gedaan, van die aangifte bewijs heeft gekregen, maar dat bewijs niet heeft overgelegd, maakt de beoordeling niet anders. Dat is op zichzelf niet voldoende voor de conclusie dat wat eiseres heeft verklaard over mensenhandel niet geloofwaardig is.

Eiseres stelt de Nigeriaanse nationaliteit te hebben. Eiseres heeft aan haar asielverzoek ten grondslag gelegd dat zij in 2016 is gevlucht uit de regio waar zij verbleef (Kaduna State) nadat door moslimextremisten een aanslag was gepleegd op de kerk die zij regelmatig bezoekt. Daarbij is een priester vermoord en het opvanghuis waar zij met haar zus verbleef is in brand gestoken. Eiseres is tijdens haar vlucht in contact gekomen met een mensensmokkelaar die haar reis naar Italië heeft gefaciliteerd en haar daar tot prostitutie dwong. Eiseres vreest bij terugkeer naar Nigeria voor represailles van de mensensmokkelaar. Daarnaast vreest eiseres voor besnijdenis van haar dochter en haarzelf.

Verweerder acht de identiteit, nationaliteit en herkomst van eiseres geloofwaardig. Verweerder acht de verklaringen van eiseres met betrekking tot de aanslag op haar kerk en de mensenhandel ongeloofwaardig. Verweerder acht de verklaringen van eiseres met betrekking tot haar vrees voor besnijdenis deels ongeloofwaardig. Verweerder heeft het asielverzoek van eiseres afgewezen als kennelijk ongegrond.

Aanslag op de kerk

Eiseres heeft bij het nader gehoor foto's overgelegd ter onderbouwing van haar verklaringen over de aanslag door moslimextremisten op haar kerk, Saint Catholic Church. Verweerder heeft aan eiseres tegengeworpen dat twee van de door haar overgelegde foto's teruggevonden zijn in berichtgeving over een aanslag op een kerk in Owo in Ondo State op 5 juni 2022, op 500 kilometer afstand van Kaduna State, de regio waar eiseres voor haar vertrek uit Nigeria verbleef. Nu de door eiseres overgelegde foto's een andere kerk afbeelden dan de kerk waarover eiseres verklaart en hun

oorsprong vinden in een aanslag die zes jaar later heeft plaatsgevonden dan de gestelde feiten waarover eiseres heeft verklaard, werpt verweerder eiseres tegen dat zij ten aanzien van dit relevante element misleidende verklaringen heeft afgelegd. Eiseres heeft bij haar zienswijze een verklaring gevoegd waarin zij stelt dat zij deze foto's in 2016 van haar tante heeft gekregen. In beroep en ter zitting voert eiseres aan dat zij in de veronderstelling was dat de foto's van haar kerk waren, onder meer omdat het interieur van verschillende kerken op elkaar lijkt. Eiseres verwijst naar een nieuwsartikel van 28 november 2016 waarin melding wordt gemaakt van de moord op verschillende christenen in Kaduna State, waarbij verschillende kerken zijn afgebrand, waaronder Saint Paul's Catholic Church. Ter zitting heeft eiseres aangevoerd dat zij zich mogelijk heeft vergist in de datum waarop de aanslag op haar kerk heeft plaatsgevonden.

Naar oordeel van de rechtbank heeft verweerder de verklaringen van eiseres over de aanslag op haar kerk ongeloofwaardig kunnen vinden. Verweerder heeft hierbij kunnen betrekken dat uit het door hem gedane onderzoek blijkt dat de door eiseres overgelegde foto's een andere kerk afbeelden dan de kerk waarover eiseres heeft verklaard. De stelling van eiseres dat zij zich heeft vergist in de kerk die op de foto's is afgebeeld omdat veel kerken op elkaar lijken kan aan deze tegenwerping geen afbreuk doen, nu eiseres geen andere bewijsmiddelen heeft overgelegd ter onderbouwing van haar asielrelaas op dit punt. Hoewel eiseres met haar verwijzing naar het nieuwsbericht van 28 november 2016 onderbouwt dat in Kaduna State in zijn algemeenheid aanslagen op kerken plaatsvinden en christenen worden gedood, heeft verweerder kunnen vinden dat eiseres enkel met deze verwijzing niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij is gevlucht vanwege eenzelfde soort aanslag. Verweerder heeft zich niet ten onrechte op het standpunt gesteld dat eiseres niet aannemelijk heeft gemaakt dat de aanslag waarover zij heeft verklaard dezelfde is als de aanslag die genoemd wordt in het nieuwsbericht van 28 november 2016. Eiseres heeft immers zelf in het nader gehoor verklaard – en bij de correcties en aanvullingen ook bevestigd – dat de aanslag heeft plaatsgevonden op 5 juni 2016. Verder heeft verweerder niet ten onrechte aan eiseres tegengeworpen dat haar verklaringen op dit punt kunnen worden aangemerkt als misleidend. De stelling van eiseres dat zij de foto's heeft gekregen van haar tante en dat zij in de veronderstelling was dat de foto's betrekking hebben op de aanslag waarover zij heeft verklaard maakt dit oordeel niet anders, nu dit voor rekening en risico komt van eiseres. De beroepsgrond slaagt niet.

Mensenhandel

Eiseres stelt dat zij tijdens haar vlucht in contact is gekomen met een mensenhandelaar die haar vertelde dat zij in Europa voor haar kon werken. Deze mensenhandelaar heeft de reis van eiseres naar Europa gefaciliteerd. Na haar aankomst in Italië dwong de mensenhandelaar eiseres tot prostitutie om haar 'schuld' aan de mensenhandelaar af te betalen. Eiseres voert aan dat verweerder haar verklaringen met betrekking tot mensenhandel ten onrechte ongeloofwaardig heeft bevonden, omdat eiseres ongeloofwaardig zou hebben verklaard over de aanslag op haar kerk. Eiseres heeft immers zeer uitgebreid verklaard over de mensenhandel. Eiseres stelt dat volgens het ambtsbericht Nigeria 2023 mensenhandel een veelvoorkomende activiteit in Nigeria is en dat het netwerk zich tot ver in Europa uitstrekt. Het ambtsbericht beschrijft dat slachtoffers van mensenhandel bij terugkeer in Nigeria zeer zeker opnieuw in aanraking komen met dit netwerk en worden blootgesteld aan een schending van artikel 3 EVRM. Eiseres verwijst hierbij naar de uitspraak van 23 november 2023 van de Afdeling, ECLI:NL:RVS:2023:4346. In deze uitspraak heeft de Afdeling geconcludeerd dat verweerder ter voorkoming van schending artikel 3 EVRM grondig dient te onderzoeken of vreemdelingen na contact met mensenhandelaren wel veilig kunnen terugkeren naar Nigeria. Verweerder stelt zich op het standpunt dat, omdat eiseres niet geloofwaardig heeft verklaard over de aanslag op haar kerk, dit afbreuk doet aan de geloofwaardigheid van haar verklaring dat zij slachtoffer is van mensenhandel. Daar komt bij dat eiseres tijdens het nader gehoor heeft verklaard in Italië aangifte te hebben gedaan van mensenhandel en daarvan bewijs heeft gekregen, maar zij heeft dat bewijs niet overgelegd, aldus verweerder.

In Werkinstructie (WI) 2014/10 staat, voor zover hier van belang, het volgende:

3.2.2 De integrale weging (...)

Een integrale toets betekent echter niet dat de ongeloofwaardigheid van één relevant element automatisch doorwerkt naar andere elementen. Het is immers mogelijk dat de arrestatie vanwege het meedoen aan een demonstratie volledig ongeloofwaardig is maar de geloofsovertuiging of seksuele gerichtheid van de vreemdeling wel geloofwaardig wordt geacht. Ook als sprake is van een ongeloofwaardig geachte gebeurtenis die het beginpunt vormt van een verhaallijn – denk aan een arrestatie die wordt gevolgd door detentie en mishandeling – is het dus van belang bij de beoordeling

van de opvolgende gebeurtenissen niet te volstaan met de stelling dat gegeven de ongeloofwaardigheid van de arrestatie, evenmin geloof wordt gehecht aan de detentie en mishandeling. Ook die opvolgende gebeurtenissen dienen zoveel mogelijk op hun eigen merites te worden beoordeeld. Dit kan anders liggen als sprake is van (zeer) evidente ongeloofwaardige verklaringen dan wel het verstrekken van onjuiste gegevens. (...)

De rechtbank stelt vast dat verweerder de verklaringen van eiseres over mensenhandel niet op hun eigen merites heeft beoordeeld. Dat is niet in overeenstemming met WI 2014/10, zoals hiervoor weergegeven. Eiseres heeft weliswaar bij haar verklaring over de aanslag op haar kerk, door foto's over te leggen die zien op een aanslag op een andere kerk, onjuiste gegevens verstrekt, maar dat is onvoldoende om de verklaring van eiseres over mensenhandel niet, los van wat eiseres heeft verklaard over de aanslag op haar kerk, te beoordelen. Deze twee relevante elementen kunnen immers ook los van elkaar bestaan. Dat eiseres heeft verklaard in Italië aangifte van mensenhandel te hebben gedaan, van die aangifte bewijs heeft gekregen, maar dat bewijs niet heeft overgelegd, maakt de beoordeling niet anders. Dat is op zichzelf niet voldoende voor de conclusie dat wat eiseres heeft verklaard over mensenhandel niet geloofwaardig is. Dat laat overigens onverlet dat van eiseres wel mag worden verwacht dat zij (alsnog) serieuze inspanningen doet om bij de Italiaanse autoriteiten dat bewijs te verkrijgen. Anders dan is aangevoerd ligt het, zolang eiseres geen serieuze inspanningen heeft verricht, niet op de weg van verweerder om hierover navraag te doen bij de Italiaanse autoriteiten. Dit betekent dat de beroepsgrond slaagt.

Op de verwijzing naar het ambtsbericht Nigeria van januari 2023 en de uitspraak van de Afdeling van 23 november 2023 gaat de rechtbank nu niet in. Het is eerst aan verweerder om alsnog, los van wat eiseres heeft verklaard over de aanslag op haar kerk, haar verklaring dat zij slachtoffer is van mensenhandel te beoordelen.

De rechtbank is van oordeel dat verweerder heeft kunnen concluderen dat eiseres onvoldoende aanknopingspunten heeft aangevoerd om aannemelijk te achten dat haar dochter het slachtoffer zal worden van besnijdenis in Nigeria. De beroepsgrond slaagt niet.

Conclusie: Gelet op wat in rechtsoverweging 10. is overwogen is het beroep gegrond.

Inhoudsopgave

8. 25-04-2024, Rb Haarlem, NL24.10150, Algerije, beroep gegrond [hasa; bekering; onvoltooid]

Reden signalering: De rechtbank is van oordeel dat verweerder heeft miskend dat nieuwe gegevens uit deze procedure een ander licht kunnen werpen op de eerdere verklaringen van eiseres. Dat eiseres nu heeft verklaard dat zij achteraf gezien tot het besef is gekomen dat er eerder sprake was van een 'onvoltooid' bekering en dat zij nu volledig bekeerd is, wijzen erop dat zij inmiddels meent dat haar eerdere standpunten niet kloppen. Het is immers zeer wel mogelijk dat eiseres door haar omstandigheden tot een verdieping van haar geloofsbeleving is gekomen en haar mening over haar proces van bekering is gewijzigd. Daarnaast blijkt ook uit de verklaring van (..) dat eiseres sinds de afwijzing van de tweede aanvraag serieuzer bezig is met haar geloof en daarin gegroeid is. Verder heeft verweerder in de besluitvorming zelf onderkend dat de verklaringen van eiseres erop lijken te duiden dat zij ten tijde van de vorige procedures niet echt gelovig was. De wijziging van eiseres standpunt dat haar bekeringsproces toen nog niet was voltooid, is hiermee in overeenstemming. Met het standpunt dat er eerder geen sprake kon zijn van een onvoltooid bekering omdat eiseres had verklaard bekeerd te zijn, heeft verweerder dan ook geen blijk gegeven van een procedure-overstijgende integrale geloofwaardigheidsbeoordeling.

Tussen partijen is niet in geschil dat sprake is van een opvolgende aanvraag nadat eerder de bekering ongeloofwaardig is geacht, waarbij relevante nieuwe feiten en omstandigheden ('nieuwe elementen en bevindingen') zijn aangevoerd.

Wat zal de rechtbank beoordelen?

Deze rechtbank, zittingsplaats Amsterdam heeft op 5 september 2023 het beroep tegen het eerste besluit op de onderhavige aanvraag gegrond verklaard. De rechtbank gaf als motivering dat verweerder ten onrechte het gespreksverslag van de Commissie Plaisier feitelijk buiten beschouwing had gelaten. Verder oordeelde de rechtbank dat verweerder de nieuwe elementen en bevindingen niet had bekeken in onderlinge samenhang met alle gegevens van de voorgaande procedures. Bovendien had verweerder naar het oordeel van de rechtbank de drie aparte elementen apart beoordeeld, maar niet bekeken of ze in onderlinge samenhang konden leiden tot een ander resultaat. Daarbij heeft de rechtbank ook overwogen dat verweerder onvoldoende is ingegaan op de gestelde versterkte relatie met Jezus, de rust die eiseres ervaart door het geloof, het beter begrijpen van Bijbelteksten, het zich opgenomen voelen in de Kerk, het ervaren en praktiseren van vergeving en de verrichte geloofsactiviteiten. De rechtbank zal in deze uitspraak beoordelen of verweerder de gebreken genoemd in die uitspraak heeft hersteld met het in het bestreden besluit. Verder zal de rechtbank aan de hand van de beroepsgronden de andere aspecten van het bestreden besluit beoordelen.

Heeft verweerder het gespreksverslag van de Commissie Plaisier voldoende betrokken?

Eiseres heeft het gespreksverslag van de Commissie Plaisier van 12 juni 2020 in de tweede asielaanvraag in een laat stadium van de beroepsfase overgelegd, waardoor dat verslag niet is betrokken in die procedure. Deze rechtbank heeft in de uitspraak van 5 september 2023 overwogen dat verweerder het gespreksverslag feitelijk buiten beschouwing had gelaten. Volgens de rechtbank had dit stuk door verweerder juist betrokken moeten worden bij de besluitvorming, aangezien een dergelijk stuk een ander licht kan werpen op de onderhavige zaak.

De Commissie Plaisier schrijft in de conclusie dat eiseres een geloofwaardig verhaal heeft verteld over haar bekering, haar verlangen en strijd voor gelijkheid en vrijheid, de groei in kennis en betrokkenheid op het christelijk geloof en haar meeleven met verschillende kerkgemeenten. De Commissie hoorde een authentiek verhaal van een jonge christen die een weg vond te ontsnappen uit een voor haar bedreigende en angstaanjagende religie. Ook is volgens de Commissie eiseres in de afgelopen jaren duidelijk gegroeid in haar geloof en is zij innerlijk veranderd door haar toegenomen en kennis en ervaringen. Volgens de Commissie is het verhaal van eiseres oprecht en authentiek.

De rechtbank is van oordeel dat verweerder in het bestreden besluit dit keer wel het gespreksverslag heeft betrokken in de beoordeling. Daarbij heeft hij ook gekeken naar de eerdere verklaringen van eiseres. Verweerder heeft hierbij kunnen stellen dat een deel van het verslag gebaseerd is op de verklaringen van het vluchtrelaas van eiseres, terwijl dat relaas in eerdere procedures niet geloofwaardig is geacht en ook niet meer ter beoordeling staat. De ongeloofwaardigheid van dit relaas staat in rechte vast. De rechtbank kan verweerder daarom in zoverre volgen in zijn standpunt dat de Commissie Plaisier zijn conclusies baseert op omstandigheden die eerder ongeloofwaardig zijn geacht maar in het gespreksverslag wel worden gevolgd. Daarom kon verweerder zich op het standpunt stellen dat een aantal conclusies niet kunnen worden gevolgd. De beroepsgrond van eiseres slaagt daarom in zoverre niet.

Het voorgaande heeft niet te gelden voor de conclusies van de Commissie over de authentiek geachte geloofsgroei. Deze zijn immers niet gebaseerd op verklaringen over het eerder niet-geloofwaardig geachte vluchtverhaal, maar op verklaringen over hetgeen nadien is gebeurd. Deze conclusies dienen dus te worden betrokken bij de beoordeling van de vraag of sprake is van geloofsgroei. Eiseres stelt inmiddels echter dat bij de eerste en tweede aanvraag haar proces van bekering nog niet was voltooid (zie hierna). De conclusies van de Commissie dienden ter onderbouwing van de tweede aanvraag en strekken ertoe dat de bekering al was voltooid vóór de onderhavige derde aanvraag. Om die reden laat de rechtbank deze conclusies bij de beoordeling van dit beroep verder buiten beschouwing. De beroepsgrond van eiseres slaagt daarom ook in zoverre niet.

De rechtbank merkt op dat het in 7.2 overwogene ook relevant is voor het stuk van Stichting Gave van 29 maart 2024. In dat stuk is onder andere betoogd dat verweerder de afvalligheid van eiseres onjuist heeft beoordeeld bij de eerste en tweede aanvraag van eiseres. Aangezien de juistheid van die beoordelingen in rechte vast staat, kan dat betoog niet slagen in deze beroepsprocedure. Aangezien eiseres ter zitting heeft gesteld dat het geschil zich hier niet op toe spitst en dat de argumenten over

de onjuiste beoordeling van afvalligheid buiten beschouwing kunnen worden gelaten, laat de rechtbank dit verder rusten.

Heeft verweerder de nieuwe elementen en bevindingen bekeken in onderlinge samenhang met de gegevens van de vorige procedure?

Verweerder heeft in de voorgaande procedures de motieven en het proces van bekering van eiseres ongeloofwaardig geacht. Gelet op de Afdelingsuitspraak van 28 september 2023 dient verweerder bij de beoordeling van de gestelde geloofsgroei de verklaringen en stukken van eiseres die in deze procedure zijn ingediend te beoordelen in samenhang met de verklaringen en stukken uit de eerdere procedure. Er is namelijk sprake van een procedure-overstijgende integrale geloofwaardigheidsbeoordeling. De nieuwe elementen en omstandigheden in deze procedure kunnen immers een ander licht werpen op de beoordeling van de voorgaande procedure.

De rechtbank overweegt hierbij dat eiseres in deze procedure heeft verklaard dat zij sinds de vorige afwijzing intensivering van haar geloof heeft ervaren. Ze heeft in dat verband verklaard dat zij voor de ontmoeting met (...) psychisch down was, boos was op haar familie, de IND, maar ook dat ze niet wist op wie boos te zijn, en dat (...) haar toen uitlegde dat er misschien redenen waren om echt een gelovig iemand te worden, om te begrijpen dat dit haar echte geloof is. Verder heeft eiseres verklaard dat zij na de eerdere afwijzing, in de periode 2020-2021, illegaal was, veel problemen had, niet mocht werken en bij iemand in huis woonde maar toen uit huis werd gezet. En ook heeft ze verklaard dat zij in die periode, begin 2021, naar de kerk van (...) ging en toen voelde dat de deuren voor haar open gingen.

Verweerder heeft in dit verband overwogen dat er vraagtekens te plaatsen zijn bij die verklaringen van eiseres omdat die verklaringen erop lijken te wijzen dat eiseres ten tijde van haar vorige asielaanvragen niet echt een gelovig iemand was.

Eiseres heeft ter zitting gesteld, wat ondersteund wordt door het rapport van Stichting Gave van 29 maart 2024, dat zij nu pas het gevoel heeft bekeerd te zijn. Zij heeft verklaard dat zij, erop terugkijkend, nu pas beseft dat zij tijdens de voorgaande procedures eigenlijk nog zoekende was en vooral geïnteresseerd was in het christendom. Eiseres heeft nu het gevoel volledig overtuigd te zijn door het christendom en nu pas echt bekeerd te zijn. Verweerder heeft hier ter zitting op gereageerd met het standpunt dat eiseres niet terug kan komen van haar standpunt in haar eerdere procedures dat zij toen al bekeerd was. Om die reden kan er volgens verweerder niet meer worden gesteld dat er eerder sprake was van een onvoltooide bekering.

De rechtbank is van oordeel dat verweerder in dit kader heeft miskend dat nieuwe gegevens uit deze procedure een ander licht kunnen werpen op de eerdere verklaringen van eiseres. Dat eiseres nu heeft verklaard dat zij achteraf bezien tot het besef is gekomen dat er eerder sprake was van een 'onvoltooide' bekering en dat zij nu volledig bekeerd is, wijzen erop dat zij inmiddels meent dat haar eerdere standpunten niet klopten. De rechtbank acht de uitleg van eiseres daaromtrent plausibel. Het is immers zeer wel mogelijk dat eiseres door haar omstandigheden tot een verdieping van haar geloofsbeleving is gekomen en haar mening over haar proces van bekering is gewijzigd. Daarnaast blijkt ook uit de verklaring van (...) dat eiseres sinds de afwijzing van de tweede aanvraag serieuzer bezig is met haar geloof en daarin gegroeid is. Verder heeft verweerder in de besluitvorming zelf onderkend dat de verklaringen van eiseres erop lijken te duiden dat zij ten tijde van de vorige procedures niet echt gelovig was. De wijziging van eiseres standpunt dat haar bekeringsproces toen nog niet was voltooid, is hiermee in overeenstemming. Met het standpunt dat er eerder geen sprake kon zijn van een onvoltooide bekering omdat eiseres had verklaard bekeerd te zijn, heeft verweerder dan ook geen blijk gegeven van een procedure-overstijgende integrale geloofwaardigheidsbeoordeling. De rechtbank ziet hierin dan ook een motiveringsgebrek. De beroepsgrond slaagt.

